

til det ærede Tings Bedømmelse. Jeg forstaar meget godt og er fuldkommen paa det rene med, at hvad der gjaldt i Folketinget, gælder ogsaa, maaske i endnu højere Grad, her, at disse Forslag langtfra ville tilfredsstille alle — jeg vil endog antage, at der er et Flertal her i Tinget, som vil finde, at det er for lidt, medens andre ville finde, at det er for meget. Men jeg føler mig overbevist om, at det høje Ting i Kraft af sin overlegne Objektivitet vil se paa disse Forslag med det Formaal for Øje, som er Ministeriets Formaal: at betrygge Danmark Eksistens gennem en forsvarlig Neutralitetspolitik, som ikke blot hviler paa Illusioner og juridiske Fortolkninger, men paa en virkelig Opfattelse af Situationen, som den er i Europa. Jeg slutter derfor med at sige, at jeg haaber, at den gamle græske Filosof vil faa Ret, som sagde, at det var beklageligt, at kun saa faa forstod, hvor meget større det halve er end det hele.

Forsvarsministeren (*J. C. Christensen*): De 11 Lovforslag, som foreligge til Behandling her i det høje Ting i Dag, give tilsammen vistnok den største Reform af vort Forsvarsvæsen, som nogen Sinde samlet har foreligget Rigsdagen. I 1867 forelaa der ganske vist Forslag til en samlet Reform, men det maa dog erindres, at dette Forslag indeholdt ikke ekstraordinære Foranstaltninger, men indskrænkede sig alene til, hvad der angik Hæren og Marinen med tilhørende Love. Og i de senere Aar, gennem 70erne, blev der Gang efter Gang fremsat Lovforslag vedrørende Forsvarsvæsenets Stilling her i Landet, men intet af disse var saa omfattende som den Reform, her er Tale om, og som er beskrevet og fremstillet her i disse 11 Lovforslag. Den største Ulempe ved hele Sagen var jo imidlertid, at en Ordning ikke gennemførtes, men at man kun fik stykkevisse Gennemførelser hele den Menneskealder igennem lige til nu. Jeg behøver jo kun at erindre derom, for at ærede Medlemmer straks gennem Tanken kunne give mig Ret. Jeg tænker paa de Lovforslag, som blev gennemførte i 70erne dels om Feltskyts og dels om Hærens Forsyning med Heste og Vogne, dernæst paa Hærloven af 1880, som var et Tillæg til Loven af 1867, dernæst paa Hærloven af 1894, som atter var et Tillæg til disse to Love, og saaledes fremdeles. Vi have derfor saaledes, som vi nu staa, ikke nogen egentlig samlet Lovgivning, men vi have kun Tillæg til og Tillægs Tillæg til Lovene og maa der-

for søge Bestemmelserne paa forskellige Steder.

Her foreligger nu et samlet Forslag om en samlet Reform. Det er det, vi have stræbt hen til at naa i en Række af Aar. Der sidder flere Medlemmer i denne Sal, som ville erindre, hvorledes vi i Slutningen af 90erne i et Fællesudvalg talte om at naa til noget saadant, og hvorledes der da i Fællesudvalget om Finansloven var en Tanke fremme om at udjævne de den Gang smaa Uoverensstemmelser, der var os imellem, ved at gøre Spørgsmaalet om Forsvarssagens Ordning her i Landet til Genstand for Overvejelse i en Kommission. Det strandede den Gang. Men i 1901 kom Tanken stærkt frem, Kommissionen blev nedsat, og Formaalet med den var, at man fra alle Sider skulde mødes om en samlet Reform.

Naar vi fra Venstres Side gik til dette Skridt og gik ind i Kommissionen, var det selvfølgelig med de Forudsætninger, vi havde, med de Meninger, vi havde om, hvorledes Sagen bedst skulde ordnes. Venstre saa saaledes paa det — og har set saaledes paa det i en lang Række af Aar —, at Sagen kunde ordnes forsvarligt for en mindre Udgift end den daværende; at Sagen skulde og burde ordnes saaledes, at der lagdes Vægt paa Kystforsvaret, særlig paa Forsvaret af Sjælland — man kaldte jo Sjælland Danmarks naturlige Fæstning —, at Kærnen i Forsvarssagens Ordning skulde være Hærloven, skulde være Hærens Indretning, Flaadens Udstyrelse med Torpedomateriel, Torpedobaade og lignende Ting, som ogsaa skulde gælde Kystforsvaret. Det gik imidlertid efterhaanden op for os, at det første Punkt: at faa Nedsættelse i de daværende Udgifter, vilde ikke kunne naas. De Krav, der stilledes til os, blev i Aarenes Løb større og større. Det er nemlig klart, at Neutralitetens Opretholdelse altid vil falde lettere for et Land, som ligger afsides fra Skuepladsen for Verdensstridighederne; det vil altid være lettere at opretholde Neutraliteten for et Land, som ligger langt borte fra Brændpunkterne, hvor Stridighederne finde Sted; det vil koste færre Ofre der. Det viste sig i Aarenes Løb, at det saa langt fra var Tilfældet, at vort Land kom længere bort fra Brændpunkterne for Stridighederne i Europa, at det snarere maatte siges, at vi efterhaanden kom til at ligge nærmere og nærmere ved dette Brændpunkt. Kravene til os blev derfor større og større, og dertil kom de stigende Priser paa alt, paa Arbejde og Materiel, saaledes at det snart gik op for